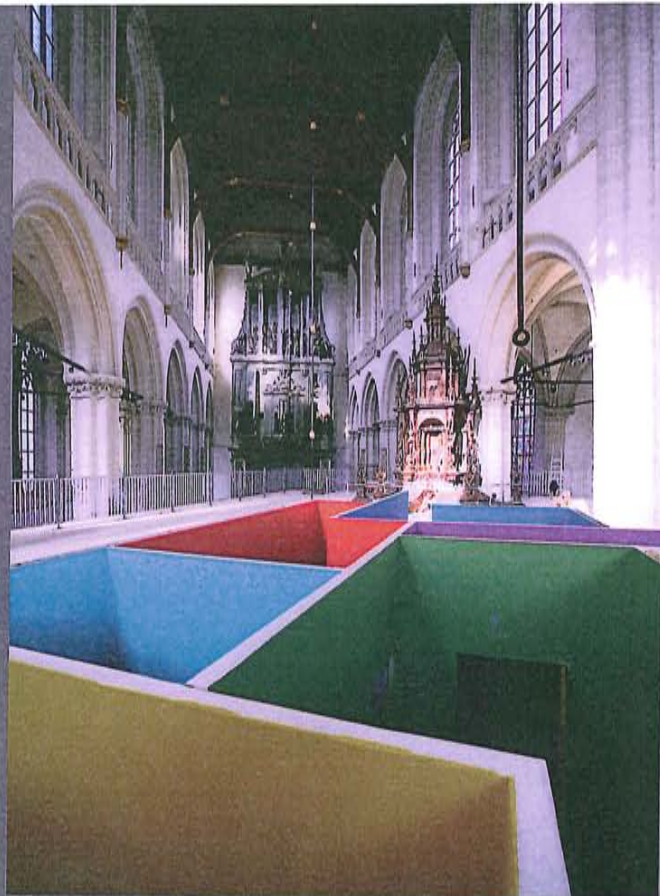

Voor de Nieuwe Kerk, 2010,
Amsterdam, 40 x 20 x 5 m,
foto: Jürgen Koopmanschap

Voor de Nieuwe Kerk, 2010,
Amsterdam, 40 x 20 x 5 m,
foto: Jürgen Koopmanschap

Sandra Spijkerman | Krijn de Koning maakt
site specific installaties die de fysieke ervaring van
de toeschouwer manipuleren.

Beelden

Buiten

De kleurrijke constructies van Krijn de Koning

Even dacht je dit najaar als bezoeker van de Nieuwe Kerk in Amsterdam dat er een restauratie gaande was: achter het glas van de toegangsdeuren doemde middenin de kerk een reusachtige bouwsteiger op. Totdat je je realiseerde dat een tweetal stevige trappen je uitnodigde naar boven te klimmen. En dat loonde de moeite. Eenmaal op de enorme, vijf meter hoge steiger vloer stond je oog in oog met de bovenkant van de preekstoel, de gouden bekroning van het machtige koorhek en de glas-in-loodramen die je anders ergens in

de verte ziet. Kortom: hier openbaarde zich een heel andere Nieuwe Kerk. Bovendien kon je vanaf de verhoogde vloer afdalen in een kleurrijk gebouwtje met allerlei kleine kamers, deuren, ramen en doorkijkjes: een contrastrijke ervaring die nog lang bleef nagalmen.

Verantwoordelijk voor deze ervaring is beeldend kunstenaar Krijn de Koning (1963). Hij is ruim twintig jaar actief, maar in vergelijking met de acht kunstenaars van wie dit jaar in deze rubriek het oeuvre onder de loep is genomen, werkt De Koning misschien wel het minst in de openbare ruimte. Althans, hij werkt het minst op straat. Veel vaker is zijn werk te vinden in semi-openbare of zoals hij het zelf noemt 'transculturele' ruimtes; gebouwen met oorspronkelijk een functie als kasteel, kerk of fabriek, die zijn omgebouwd tot

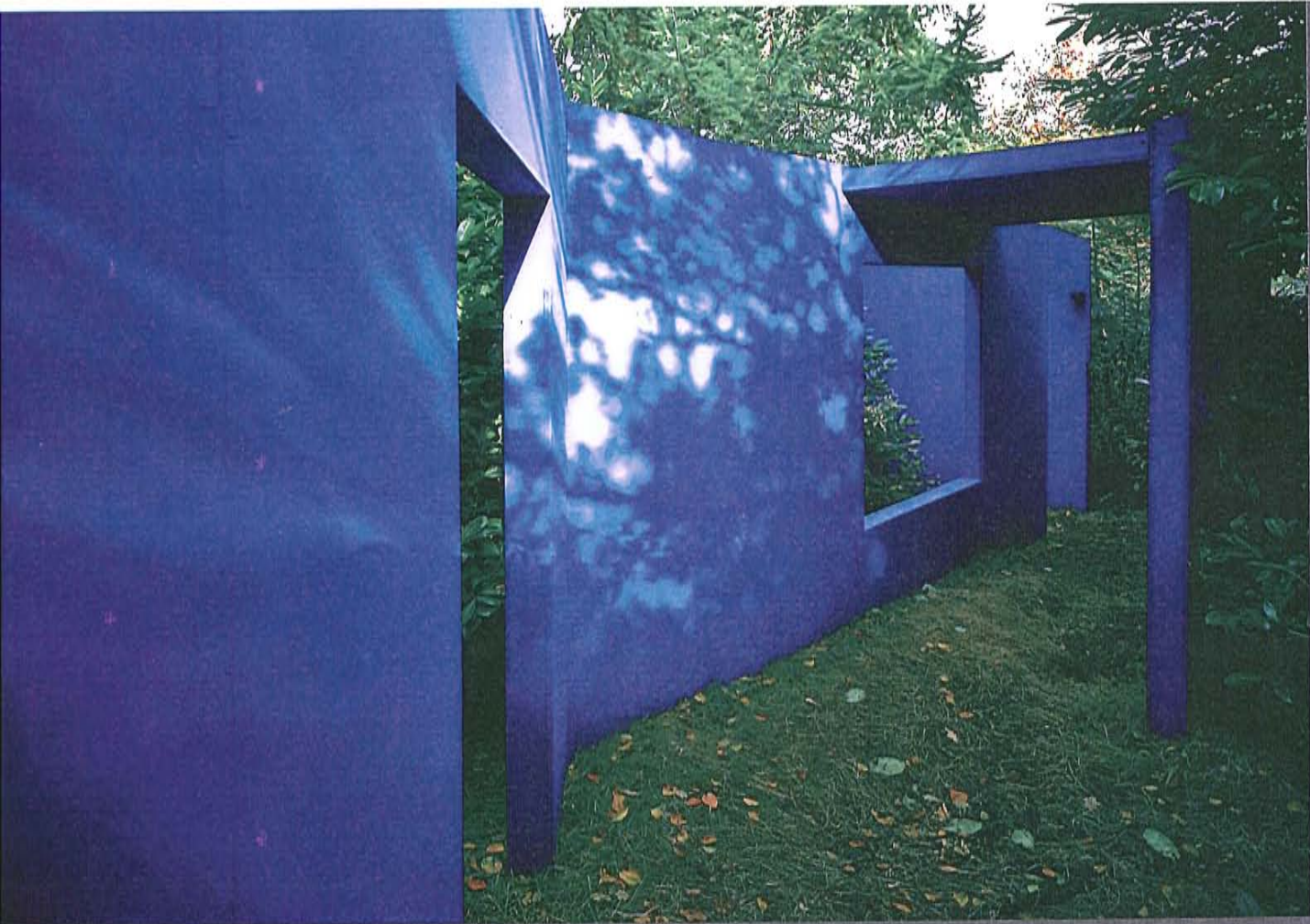
In 2010 staat in deze rubriek telkens een kunstenaar centraal die zijn sporen heeft verdiend met kunstwerken of projecten in de openbare ruimte. Deze maand: Krijn de Koning.

cultuurruimte. Het zijn ruimtes waar de bezoeker er duidelijk voor kiest naar binnen te gaan. Maar De Koning weet als geen ander van een locatie een plek te maken, iets dat veel kunstwerken in de openbare ruimte ontberen. Daarover ging Kunstbeeld met hem in gesprek.

FYSIEKE ERVARING

Vraag De Koning naar kunstwerken in de openbare ruimte die hij bewondert en hij noemt naast

← Krijn de Koning,
werk voor de Zulfas,
2003-2009, Amsterdam

↑ **Krijn de Koning, *Werk in groen*,**
1998, Exedra, Centrum voor Kunst,
Design en Architectuur, Hilversum,
tijdelijk *site specific* publiek werk,
70 x 2,5 m, foto: Ernst Morltz

➤ **Krijn de Koning,**
werk voor Musée des
Moulages, Lyon, Frankrijk,
2003, tijdelijk *site specific*
werk, 32 x 26 x 0,80 m

het *Observatorium* (1977) van Robbert Morris in de Flevopolder en het *Hemels Gewelf* (1996) van James Turrell in de duinen bij Kijkduin ook tuinen en architectuur. Zo bewondert hij de kapel Notre Dame du Haut (1955) van Le Corbusier in het Franse dorpje Ronchamp. "Het zijn allemaal wel extreme werken. Het gaat meer om een plek." De verwantschap is direct duidelijk. Ongeveer negentig procent van het werk van De Koning is *site specific*. De locatie is daarbij wat betreft vorm én inhoud het uitgangspunt. Het woord 'ruimte' is hem te algemeen, te breed: "Ruimte kan van alles zijn, van het heelal tot en met de ruimte van je lichaam, het is meer een filosofisch begrip. Maar ik vind het interessanter dat begrip terug te brengen tot een concrete plek. Een plek gaat over waar je bent. Het is tastbaar en niet tastbaar tegelijkertijd."

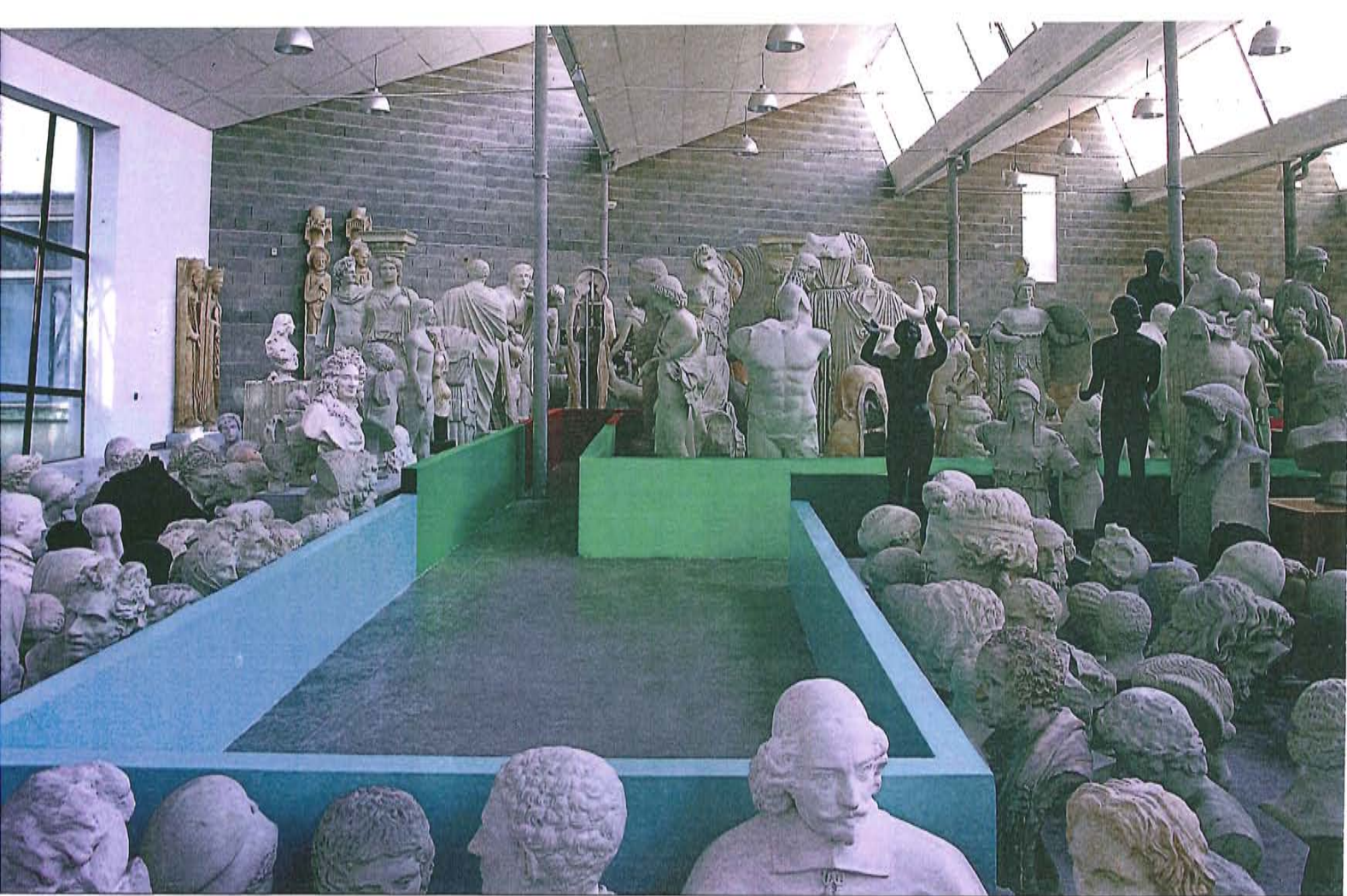
Vaak bekijkt De Koning hoe een plek eruitziet vanuit een object. Daartoe bouwt hij een constructie

of een doos. Die ingreep levert de toeschouwer een fysieke ervaring op. Meestal kun je zijn constructies betreden en verhoud je je lijfelijk tot die nieuwe omgeving. Deze ervaring maakt je alerter. Je voelt direct: hier gebeurt iets. En als het goed werkt, gebeurt er zelfs iets bijzonders. Dat speelde zich ook af in de Nieuwe Kerk. "Door in ons nationale erfgoed een bouwsteiger te plaatsen geef ik het signaal: luister, we gaan het eens van een andere kant bekijken." Al heeft zijn werk onmiskenbaar een eigen signatuur (te herkennen aan wanden met ramen en deuren en een specifieke kleurgebruik), per locatie verschilt waar hij je naar laat kijken en wat het effect daarvan is. Zo heeft De Koning in de Nieuwe Kerk onderscheid gemaakt in grote en kleine devotie. "Op de hoge steiger is de blik naar buiten gericht. Van de architectuur gaat devotie uit, het bovenmenselijke, het religieuze: het is altijd groot en expressief. Maar je hebt ook devotie op een kleine, naar binnen gerichte manier." Vandaar dat hij ka-

mermpjes bouwde, als contrast met de rest van de installatie.

NON-PLEK

In een ander recent werk aan de Amsterdamse Zuidas wijst De Koning je met zijn ingreep op de totale ruimte. Enkele jaren geleden nam hij al een trafohuisje van energiewaatschappij Nuon onderhanden, dat in de jaren vijftig op de Zuidas werd gebouwd in toen nog niemandsland. In het voorjaar van 2009 kwam bij het trafohuisje een onderstation (spanningsverdeler) van ProRail. Door het onderstation over het trafohuisje heen te zetten en ze van kleur te voorzien heeft De Koning van een absolute non-plek een interessant gebied gemaakt dat als entree en opmaat dient van het prestigieuze ontwikkelingsgebied dat daarachter ligt: de Zuidas. Daardoor lijken de gebouwen wel beelden op sokkels. De impact van dit terrein zal nog sterker worden door De Konings uitbreiding met onder meer een 'folly' en groot plein onder het hele gebied.

“Ruimte kan van alles zijn, van het heelal tot en met de ruimte van je lichaam.”

GEHEIMZINNIG

Ondanks dat De Koning meer in de museale en transculturele ruimte actief is dan letterlijk op straat, vindt hij die publieke ruimte wel interessant. “Het gevoel van realiteit is in de openbare ruimte heel sterk. Daar geldt: het is wat het is, alles wordt als een vanzelfsprekend gegeven ervaren. Terwijl, als je nadenkt over heel basale dingen, zoals de aarde en zwaartekracht, dan verwacht je dat daar vragen bij worden gesteld. Met mijn werk probeer ik wel vragen te stellen bij de onzichtbare constructies die overal achter schuilgaan.” Om dergelijke constructies die overal in onze wereld onzichtbaar aanwezig zijn, zichtbaar te maken, schotelt De Koning ons op geheel eigen wijze ook constructies voor. In vorm lijken het vaak driedimensionaal uitgevoerde bouwtekeningen met muren, kamers, ramen en deuren. De kleur speelt daarin een essentiële rol. Niet voor niets won De Koning in 2007 de prestigieuze Sikkensprijs, naar de gelijknamige verfproducent.

Kleur zorgt ervoor dat je zijn constructies ook als object ervaart.

Van groot belang voor de ontwikkeling van zijn oeuvre was *Hilversum NL* dat hij in 1999 Hilversum realiseerde. In een obscuur bosje in Hilversum bouwde hij een paar muren met ramen en deuren. Alles keurig in blauw geschilderd. “Dat was mijn eerste werk buiten. Het was onderdeel van een tentoonstelling en er was geen grens aan wat ik daar kon doen.” Bouwde De Koning in Hilversum dwars door een bosje een structuur, in het Franse Lyon legde hij een parcours aan tussen een groot aantal gipsmodellen. Dat was in 2003, toen hij voor het Musée des Moulages een kleurrijke, meanderende constructie tussen de enorme collectie negentiende eeuwse academische gipsmodellen door plaatste. “Die plek is beladen met de hele klassieke beeldhouwkunstgeschiedenis. Dat roept vragen op over de waarde en betekenis van die academische gips-

collectie. Ik realiseerde me daar dat dingen pas waarde krijgen als je aandacht geeft.” De uiteenlopende doorkijkjes in de constructie genereerden die aandacht. De collectie was enigszins verwaarloosd, de gipsen daardoor tamelijk betekenisloos. “Het mooie was dat die leegte van betekenis samenviel met de fysieke leegte van die holle gipsen. Maar leeg is niet leeg. Het gaat over energie, obsessie, dingen doen, constructies maken, idee en handen. Vanuit je individuele kracht kun je dingen maken, waarmee je uiteindelijk de dagelijkse dingen overstijgt.” ■

Krijn de Koning, ‘Kerkmeester van De Nieuwe Kerk’ was van 27 aug. t/m 24 okt. 2010 te zien in de Nieuwe Kerk in Amsterdam, www.nieuwekerk.nl

Dit najaar realiseert De Koning nieuwe werken in Spaarnwoude en bij de Ingang van het Amstelpark in Amsterdam. Meer info: www.krijndekoning.nl, www.slewe.nl